

Установа адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»
Інстытут павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў

В.Р.Языковіч
_____ 2020

ВУЧЭБНАЯ ПРАГРАМА ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ
Бібліятэчна-інфармацыйны менеджмент
спецыяльнасці перападрыхтоўкі
1-23 02 71 Бібліятэказнаўства і бібліяграфія
кваліфікацыя: *бібліятэкар-бібліёграф*
у адпаведнасці з тыпавым вучэбным планам перападрыхтоўкі,
зацверджаным 02.08.2016 г., рэг. № 25-13/185

Мінск, 2020

Распрацоўшчык праграмы:

Н.Ю. Бярозкіна, дацэнт кафедры культуралогіі і псіхалага-педагагічных дысцыплін Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат гістарычных навук, дацэнт, заслужаны дзеяч культуры Рэспублікі Беларусь

Рэкамендавана да зацвярджэння:

Кафедра культуралогіі і псіхалага-педагагічных дысцыплін Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

Праатакол пасяджэння ад 14.01.2020 № 1

Савет Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

Праатакол пасяджэння ад 16.01.2020 № 1

УВОДЗІНЫ

Вучэбная праграма па дысцыпліне «Бібліятэчна-інфармацыйны менеджмент» складзена ў адпаведнасці з адукацыйным стандартам перападрыхтоўкі кіруючых работнікаў і спецыялістаў па спецыяльнасці 1 - 23 02 71 «Бібліятэчнасць і бібліяграфія».

Актуальнасць вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Бібліятэчна-інфармацыйны менеджмент» абумоўлена ўскладненнем задач, якія павінна вырашаць бібліятэка ў сучасных умовах, неабходнасцю выкарыстання інавацыйных метадаў кіравання і эканамічных падыходаў да арганізацыі інфармацыйна-бібліятэчнай дзейнасці.

Вучэбная дысцыпліна «Бібліятэчна-інфармацыйны менеджмент» уваходзіць у абавязковы кампанент вучэбнага плана і з'яўляецца лагічным завяршэннем цыкла спецыяльных бібліятэчнаўчых дысцыплін. Выкладанне дысцыпліны спалучаецца з ведамі і ўменнямі, набытымі слухачамі пры вывучэнні агульнапрафесійных і спецыяльных вучэбных дысцыплін «Бібліятэчнасць», «Бібліятэчна-інфармацыйнае абслугоўванне карыстальнікаў», «Бібліятэчна-інфармацыйны маркетынг», «Навукова-метадычная дзейнасць бібліятэкі».

Мэта праграмы: засваенне навуковых падыходаў да кіравання інфармацыйна-бібліятэчнай дзейнасцю і падрыхтоўка спецыялістаў у сферы кіравання бібліятэчнай справай на аснове прынцыпаў і заканамернасцей менеджменту.

Задачы праграмы:

азнаямленне з асноўнымі паняццямі менеджменту;

навучанне спецыяльным ведам, уменням у галіне тэорыі і практыкі кіравання бібліятэкамі;

вывучэнне заканамернасцей, механізмаў, функцый кіравання бібліятэчнай справай;

раскрыццё асноўных кірункаў, магчымасцей і перспектывы развіцця менеджменту інфармацыйна-бібліятэчнай дзейнасці;

авалоданне метадамі стратэгічнага планавання, арганізацыі, аналізу дзейнасці бібліятэкі;

вывучэнне метадаў кіравання інфармацыйнымі, матэрыяльнымі, фінансавымі, тэхналагічнымі рэсурсамі бібліятэкі;

авалоданне стратэгіяй кіравання персаналам бібліятэкі;

засваенне ведаў у сферы арганізацыі інавацыйна-метадычнай дзейнасці бібліятэкі;

вывучэнне метадыкі ацэнкі эфектыўнасці дзейнасці бібліятэкі.

Метады навучання: метады тэхналогій актыўнага навучання, інтэрактыўнага навучання (вучэбныя дыскусіі, дэбаты, дзелавыя гульні, метады аналізу канкрэтных сітуацый, «мазгавы штурм»), праектнага навучання, наглядныя метады і інш.

Сродкі навучання: друкаваныя выданні (падручнікі, вучэбныя дапаможнікі, іншыя дыдактычныя матэрыялы, нарматыўна-рэгламентуючая дакументацыя бібліятэк); пракцыйны матэрыял (слайды, прэзентацыі).

Асноўныя патрабаванні да вынікаў навучання ў рамках праграмы

Слухачы павінны:

ведаць:

канцэпцыі і падыходы, распрацаваныя ў розныя перыяды эвалюцыі сусветнага менеджменту;

асаблівасці развіцця бібліятэчна-інфармацыйнага менеджменту;

прынцыпы і функцыі менеджменту, асноўныя метады кіравання;

асноўныя паняцці і тэхналогіі бібліятэчна-інфармацыйнага менеджменту;

арганізацыю і структуру кіравання бібліятэкай;

прынцыпы і метады кіравання структурнымі падраздзяленнямі бібліятэкі;

патрабаванні нарматыўнага прававога забеспячэння дзейнасці бібліятэк;

парадак планавання, справаздачнасці і кантролю інфармацыйна-бібліятэчнай дзейнасці;

маркетынжавыя стратэгіі кіравання бібліятэкамі;

асновы кіравання інавацыйным працэсам ў бібліятэцы;

умець:

выкарыстоўваць у прафесійнай дзейнасці прынцыпы і метады бібліятэчна-інфармацыйнага менеджменту;

распрацоўваць стратэгічныя, перспектыўныя і аператыўныя планы інфармацыйна-бібліятэчнай дзейнасці;

мадэліраваць кіраўнічую дзейнасць і валодаць метадыкай рэалізацыі кіраўнічых функцый;

аналізаваць і удасканалюць бібліятэчную тэхналогію;

выкарыстоўваць эфектыўныя паказчыкі для ацэнкі дзейнасці бібліятэк.

ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

№ п/п	Назва раздзела, тэмы	Колькасць гадзін								
		Усяго	Лекцыі	Практычныя заняткі	Семінарскія заняткі	Круглыя сталы, тэматычныя дыскусіі	Лабараторныя заняткі	Дзелавыя гульні	Трэнінгі	Канферэнцыі
1	Асновы бібліятэчна-інфармацыйнага менеджменту									
1.1	Эвалюцыя менеджменту і яго сутнасць	2	2							
1.2	Асноўныя паняцці і катэгорыі бібліятэчнага менеджменту	4	2							2
2	Арганізацыя кіравання бібліятэчнай дзейнасцю									
2.1	Сістэма кіравання бібліятэчнай справай	6	2							4
2.2	Арганізацыя кіравання бібліятэкай	12		4	2					6
2.3	Інавацыйна-метадычная дзейнасць бібліятэк	14	2	4	2					6
3	Тэхналагічны бібліятэчны менеджмент									
3.1	Бібліятэчныя тэхналогіі	6	2							4
3.2	Нарміраванне працы і выкарыстанне норм у рабоце бібліятэк	6	2							4
4	Рэсурснае забеспячэнне дзейнасці бібліятэк									
4.1	Фінансава-эканамічная дзейнасць бібліятэк	6	2							4
4.2	Матэрыяльна-тэхнічная база бібліятэк	2	2							
4.3	Кіраванне персаналам бібліятэкі	16	4	4	2					6
5	Справаздачнасць, планаванне і кантроль бібліятэчнай дзейнасці									
5.1	Справаздачнасць у бібліятэчна-інфармацыйных установах	10	2		2					6
5.2	Планаванне бібліятэчнай дзейнасці як функцыя менеджменту	10	4							6
5.3	Кантроль як функцыя менеджменту	6	2							4
Усяго:		100	28	12	8					52

ЗМЕСТ ПРАГРАМЫ

Раздел 1.

Асновы бібліятэчна-інфармацыйнага менеджменту

Тэма 1.1. Эвалюцыя менеджменту і яго сутнасць

Асноўныя этапы эвалюцыі менеджменту, іх характарыстыка. Канцэпцыі і школы менеджменту. Развіццё школ кіраўнічай думкі. Школа навуковага кіравання. Прынцыпы Ф. Тэйлара. Адміністратыўная (класічная) школа. Школа чалавечых адносін. Тэорыя А. Маслоу. Школа навук аб паводзінах. Тэорыя Д. Макгрэгара. Колькасны падыход як школа менеджменту. Працэсны, сістэмны і сітуацыйны падыходы да кіравання арганізацыяй. Сучасныя мадэлі менеджменту.

Тэма 1.2. Асноўныя паняцці і катэгорыі бібліятэчнага менеджменту

Фарміраванне канцэпцыі бібліятэчнага менеджменту. Менеджмент як сучасная сістэма кіравання бібліятэкай. Вызначэнне паняццяў «бібліятэчны менеджмент» і «кіраванне бібліятэкай». Аб'ект і прадмет бібліятэчнага менеджменту. Фактары, уласцівыя менеджменту інфармацыйна-бібліятэчнай дзейнасці.

Асноўныя прынцыпы менеджменту: навуковасць, сістэмнасць, аптымальнае спалучэнне цэнтралізацыі і дэцэнтралізацыі, зваротная сувязь. Арганізацыйныя прынцыпы менеджменту: адзінаначалле, калегіяльнасць, дэлегіраванне паўнамоцтваў, рацыянальнасць сістэмы кіравання.

Функцыі менеджменту: планаванне, рэгуляванне, арганізацыя, каардынацыя, матывацыя (стымуляванне), улік, кантроль і інш.

Асноўныя метады кіравання: адміністрацыйныя, эканамічныя, сацыяльна-псіхалагічныя.

Раздел 2.

Арганізацыя кіравання бібліятэчнай дзейнасцю

Тэма 2.1. Сістэма кіравання бібліятэчнай справай

Бібліятэчная справа як аб'ект кіравання. Прынцыпы і функцыі кіравання бібліятэчнай справай. Арганізацыя кіравання бібліятэчнай справай. Узроўні кіравання: рэспубліканскі; рэгіянальны (абласны); органы мясцовага самакіравання; адміністрацыя бібліятэк, іх характарыстыка. Арганізацыйныя структуры кіравання бібліятэчнай справай. Грамадскія структуры кіравання бібліятэчнай справай.

Правовое забеспячэнне дзейнасці бібліятэк Беларусі. Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб культуры. Асноўныя прынцыпы арганізацыі бібліятэчнай справы. Асноўныя прынцыпы дзейнасці бібліятэк Рэспублікі Беларусь.

Тэма 2.2. Арганізацыя кіравання бібліятэкай

Кіраванне бібліятэкай як дзейнасць па забеспячэнні яе функцыянавання. Аб'екты і суб'екты кіравання. Мэты, прынцыпы і функцыі кіравання. Структура кіравання бібліятэкай. Іерархічныя структуры кіравання: лінейная, лінейна-функцыянальная, лінейна-штабная, дывізіённая. Арганічныя (адаптыўныя) структуры кіравання. Праграмна-мэтавае кіраванне. Камандны менеджмент. Інавацыйныя структуры кіравання. Маркетынгавая канцэпцыя ў кіраванні бібліятэчнай дзейнасцю.

Бібліятэка як арганізацыя. Агульныя характарыстыкі арганізацыі. Кіруючая праца ў бібліятэцы. Катэгорыі кіруючага персаналу. Кіраўнічае рашэнне. Роля кіраўніка ў сістэме менеджменту бібліятэкі.

Асноўныя стылі кіравання арганізацыяй: дырэктыўны (аўтакратычны), дэмакратычны, ліберальны. Тэорыя калектыўнага кіравання.

Дакументацыйнае забеспячэнне кіравання бібліятэкай. Сістэмы дакументацыі: арганізацыйна-прававая, планавая, распарадчая, даведачна-інфармацыйная і даведачна-аналітычная, справаздачная.

Арганізацыйная культура бібліятэкі. Асноўныя кампаненты арганізацыйнай культуры. Уплыў лідараў на фарміраванне арганізацыйнай культуры.

Тэма 2.3. Інавацыйна-метадычная дзейнасць бібліятэк

Асноўныя падыходы да вызначэння паняцця «інавацыя». Тэрміналагічная сістэма бібліятэчнай інаватыкі. Сутнасць і класіфікацыя новаўвядзенняў. Жыццёвы цыкл новаўвядзення і інавацыі. Тэхналагічныя, прадуктныя, арганізацыйныя і сацыяльна-псіхалагічныя фактары інавацыйнага працэсу. Інавацыйная інфраструктура.

Інавацыйная дзейнасць бібліятэк, яе значэнне і змест. Інавацыйная палітыка бібліятэкі. Асноўныя этапы інавацыйных працэсаў у бібліятэках. Маркетынг у стратэгічным кіраванні і рэалізацыі інавацыйнай палітыкі бібліятэкі. Віды бібліятэчных інавацый. Распрацоўка інавацыйных праектаў. Кіраванне новаўвядзеннямі ў бібліятэках. Стварэнне інавацыйнага клімату ў бібліятэцы.

Роля навукова-метадычнай работы ў кіраванні інавацыйнымі працэсамі. Арганізацыя работы інавацыйна-метадычных служб. Асноўныя кірункі метадычнага забеспячэння інавацыйнай дзейнасці.

Раздел 3. Тэхналагічны бібліятэчны менеджмент

Тэма 3.1. Бібліятэчныя тэхналогіі

Бібліятэка як аб'ект тэхналагічнага менеджменту. Фарміраванне эфектыўнага тэхналагічнага менеджменту ў бібліятэцы. Тэхналагічныя службы бібліятэк: мэты, задачы, арганізацыя дзейнасці.

Кіраванне бібліятэчнай тэхналогіяй. Сучасныя інструменты тэхналагічнага менеджменту (тэхналагічны аўдыт, тэхналагічны кансалтынг, тэхналагічны трансферт).

Бібліятэчная тэхналогія, значэнне, сутнасць, патрабаванні. Унутраныя і знешнія фактары, якія ўплываюць на выбар тэхналогіі. Класіфікацыя тэхналогіяў.

Асноўныя цыклы бібліятэчнай тэхналогіі. Працэсы і аперацыі як частка бібліятэчнай тэхналогіі. Асноўныя працэсы бібліятэчнай дзейнасці (вытворчыя, працэсы забеспячэння дзейнасці бібліятэкі, навукова-даследчыя, кіраўнічыя), іх характарыстыка. Патрабаванні да бібліятэчнай тэхналогіі.

Методыка распрацоўкі і выкарыстання тэхналагічных карт і блок-схем.

Удасканаленне бібліятэчных працэсаў. Традыцыйная і камп'ютарная тэхналогія. Аптымізацыя бібліятэчных працэсаў з выкарыстаннем RFID-тэхналогіяў.

Арганізацыйна-тэхналагічная дакументацыя бібліятэкі.

Ацэнка эфектыўнасці бібліятэчнай тэхналогіі.

Тэма 3.2. Нарміраванне працы і выкарыстанне норм у рабоце бібліятэк

Нарміраванне працы. Асноўныя задачы нарміравання працы ў бібліятэцы. Класіфікацыя затрат працоўнага часу. Нарміраванне бібліятэчных працэсаў, значэнне, асаблівасці. Нарміраванне бібліятэчных працэсаў як фактар кіравання працоўнымі рэсурсамі.

Нормы працы і іх класіфікацыя. Віды норм. Нормы часу і нормы выпрацоўкі. Мясцовыя, галіновыя і тыпавыя нормы.

Метады нарміравання бібліятэчных працэсаў. Сумарны і аналітычны метады як базавыя метады ўстанаўлення норм. Фатаграфія (самафатаграфія) працоўнага дня, хранаметраж.

Арганізацыя работы па нарміраванні працы ў бібліятэках. Асаблівасці і асноўныя этапы распрацоўкі норм. Шляхі ўдасканалення нарміравання бібліятэчных працэсаў. Укараненне норм у дзейнасць бібліятэк.

Раздел 4. Рэсурснае забеспячэнне дзейнасці бібліятэк

Тэма 4.1. Фінансава-эканамічная дзейнасць бібліятэк

Эканамічныя рэсурсы бібліятэк. Змест і арганізацыя фінансава-эканамічнай дзейнасці бібліятэк. Эканамічныя паказчыкі бібліятэчнай дзейнасці. Эканамічны аналіз як метада кіравання бібліятэкай. Эканамічны аналіз рэсурснай базы бібліятэкі: прадмет, аб'екты, мэты, методыка.

Прынцыпы і асаблівасці фінансавання бібліятэк. Крыніцы паступлення фінансавых сродкаў: бюджэтныя, пазабюджэтныя. Кансалідаваны бюджэт бібліятэкі, яго характарыстыка і структура. Каштарыс даходаў і выдаткаў бібліятэкі.

Планаванне, фарміраванне і размеркаванне пазабюджэтных даходаў бібліятэкі. Крыніцы пазабюджэтных паступленняў у бібліятэку: рэалізацыйныя і нерэалізацыйныя. Платныя паслугі ў кантэксце ініцыятыўнай дзейнасці бібліятэкі. Гаспадарча-дагаворная дзейнасць ва ўмовах бібліятэкі. Фандрэйзінг у бібліятэцы. Выкарыстанне крауд-тэхналогій у інфармацыйна-бібліятэчнай дзейнасці.

Тэма 4.2. Матэрыяльна-тэхнічная база бібліятэкі

Матэрыяльна-тэхнічная база (МТБ) як элемент сістэмы бібліятэкі, яе сутнасць, задачы, функцыі. Асноўныя групы элементаў МТБ: будынкі, збудаванні, памяшканні; тэхнічныя камунікацыі; аснашчанаць (тэхнічныя сродкі і абсталяванне) будынкаў (памяшканняў), камунікацый і бібліятэчных працэсаў. Сучаснае абсталяванне бібліятэк. Тэлекамунікацыі ў бібліятэцы.

Архітэктурныя асаблівасці і патрабаванні, якія прад'яўляюцца да праектавання і пабудовы бібліятэчных будынкаў і памяшканняў. Функцыянальнасць бібліятэчных будынкаў. Асноўныя тыпы памяшканняў бібліятэкі. Бібліятэчна-вытворчыя памяшканні і зоны для карыстальнікаў бібліятэк. Фарміраванне прасторы новага фармату ў сучаснай бібліятэцы. Нарматывы плошчы асобных структурных падраздзяленняў бібліятэкі. Афармленне бібліятэк: дызайн інтэр'еру.

Тэма 4.3. Кіраванне персаналам бібліятэкі

Менеджмент персаналу: стратэгія, метады і сродкі аптымізацыі. Арганізацыйна-тэхналагічныя асновы кіравання персаналам. Сістэма кіравання персаналам: асноўныя параметры. Функцыі кіравання персаналам у сучасных умовах. Склад функцыянальных блокаў па кіраванні персаналам. Эфектыўныя формы кіравання персаналам.

Фарміраванне і развіццё персаналу. Інструменты развіцця чалавечага патэнцыялу. Паняцце кампетэнцыі. Навыкі, неабходныя для развіцця персаналу. Прафесійныя навыкі (hard skills). Гібкія навыкі (soft skills). Магчымасці развіцця гібкіх навыкаў. Задачы кадравага планавання. Набор і адбор персаналу. Адаптацыя персаналу, сутнасць і значэнне. Сістэма кіравання адаптацыяй персаналу. Прафесійнае навучанне персаналу.

Матывацыя персаналу. Фактары, якія ўплываюць на матывацыю чалавека. Выкарыстанне тэорыі матывацыі на практыцы. Матэрыяльныя і нематэрыяльныя метады матывацыі персаналу. Спосабы матывацыі. Матывацыйныя мерапрыемствы. Гейміфікацыя ў сферы кіравання персаналам.

Паняцці «кіраўнік» і «менеджар». Прафесійныя патрабаванні да кіраўніка бібліятэкі. Валоданне кіраўніком бібліятэкі сучаснымі тэхналогіямі (інфармацыйна-камунікатыўныя тэхналогіі, рэклама і PR і інш.). Рэпутацыйны патэнцыял сучаснага кіраўніка. Самаменеджмент як сродак самаразвіцця кіраўніка. Маральныя якасці кіраўніка.

Сацыяльна-псіхалагічныя асновы бібліятэчнага менеджменту. Мобінг у арганізацыі як этычная праблема.

Асаблівасці калектыву бібліятэкі. Фактары крэатыўнасці бібліятэчнага персаналу.

Раздзел 5.

Справаздачнасць, планаванне і кантроль бібліятэчнай дзейнасці

Тэма 5.1. Справаздачнасць у бібліятэчна-інфармацыйных установах

Статыстычнае забеспячэнне менеджменту. Бібліятэчная статыстыка як інфармацыйная база кіравання: значэнне, сутнасць, задачы. Узроўні бібліятэчнай статыстыкі. Арганізацыя статыстычнай работы ў бібліятэцы. Асноўныя этапы статыстычнага даследавання: статыстычнае назіранне; зводка і групоўка матэрыялаў; аналіз даных.

Структура бібліятэчнай статыстыкі. Асноўныя паказчыкі бібліятэчнай статыстыкі. Абсалютныя, сярэднія і адносныя паказчыкі. Элементы статыстычнага аналізу. Методыка стварэння статыстычных табліц, графікаў і дыяграм.

Сучасныя праблемы і перспектывы ўдасканалення статыстыкі. Праблемы аптымізацыі сістэмы статыстычных паказчыкаў дзейнасці бібліятэк Рэспублікі Беларусь.

Паняцці «улік» і «справаздачнасць». Віды, формы і метады ўліку. Статыстычныя і інфармацыйныя справаздачы бібліятэкі: структура, методыка складання. Зводныя справаздачы бібліятэк. Інтэграваны банк даных устаноў культуры Рэспублікі Беларусь.

Асаблівасці статыстычнага ўліку інфармацыйна-бібліятэчнай дзейнасці ў электронным асяроддзі. Статыстычны ўлік у інтэрнэт-асяроддзі.

Улік і справаздачнасць як форма кантролю за дзейнасцю бібліятэк. Ацэнка эфектыўнасці дзейнасці бібліятэк: айчынны і замежны вопыт.

Тэма 5.2. Планаванне бібліятэчнай дзейнасці як функцыя менеджменту

Сутнасць і значэнне планавання як формы кіравання бібліятэчнай дзейнасцю. Прынцыпы планавання. Сістэма планаў работы бібліятэкі. Віды планаў бібліятэкі. План работы бібліятэкі, аддзела, сектара, індывідуальны план. Планаванне бюджэту працоўнага часу бібліятэкі. Вызначэнне паняццяў «фонд працоўнага часу», «расход працоўнага часу». Бягучае і перспектыўнае планаванне. Зводныя планы бібліятэк.

Перспектыўнае планаванне. Значэнне і сутнасць прагназавання інфармацыйна-бібліятэчнай дзейнасці. Паняцце «фарсайт». Фарсайт-сесіі як тэхналогія дасягнення зададзеных мэт.

Стратэгічнае планаванне ў бібліятэцы. Місія бібліятэкі. Стратэгічны план як метада перспектыўнага планавання: агульныя рысы і іх адрозненне. Структура стратэгічнага плана. SWOT-аналіз як метада стратэгічнага планавання.

Бізнес-план як інструмент менеджменту. Структура бізнес-плана.

Тэма 5.3. Кантроль як функцыя менеджменту

Тэарэтычныя асновы кіраўнічага кантролю. Кантроль бібліятэчнай дзейнасці, значэнне і сутнасць. Кантроль у сучасным кіраванні бібліятэкай. Сувязь кантролю з функцыямі ўліку і аналізу. Аб'екты і суб'екты кантролю. Асноўныя кірункі кантролю: дзяржаўны, прававы, унутрыбібліятэчны, аўдытарскі. Віды кантролю. Папярэдні, бягучы і заключны кантроль. Знешні і ўнутраны кантроль. Стратэгічны і апэратыўны кантроль. Метады кантролю: абследаванне, дакументальная праверка, інвентарызацыя, абагульненне вынікаў. Формы кантролю. Аўдыты ў сістэме менеджменту бібліятэкі.

Арганізацыя сістэмы кантролю ў бібліятэцы. Асноўныя этапы працэсу кіраўнічага кантролю. Кантролінг, сутнасць, функцыі.

МАТЭРЫЯЛЫ ДЛЯ САМАСТОЙНАГА ВЫВУЧЭННЯ

Раздзел 1. Асновы бібліятэчна-інфармацыйнага менеджменту

Тэма 1.2. Асноўныя паняцці і катэгорыі бібліятэчнага менеджменту

Пытанні

1. Аб'ект і прадмет бібліятэчнага менеджменту.
2. Асноўныя прынцыпы менеджменту.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Ильева, И. А. Стратегическое управление библиотекой : учеб.-метод. пособие / И. А. Ильева, В. Н. Маркова. – М. : КНОРУС, 2008. – С. 13–15.
2. Колесникова, М. Н. Менеджмент библиотечно-информационной деятельности : учеб. / М. Н. Колесникова. – М. : Либерия-Бибинформ, 2009. – С. 7–10.
3. Сулова, И. М. Менеджмент библиотечно-информационной деятельности : учеб. / И. М. Сулова, В. К. Ключев. – СПб. : Профессия, 2010. – С. 36–40.
4. Сулова, И. М. Основы библиотечного менеджмента : [учеб.-практ. пособие] / И. М. Сулова. – М. : Либерия, 2000. – С. 25–29.
5. Управление библиотекой : учеб.-практ. пособие / С. А. Аверьянов, А. Н. Ванеев, В. Г. Горев [и др.]. – СПб. : Профессия, 2003. – С. 10–12.

Раздзел 2. Арганізацыя кіравання бібліятэчнай дзейнасцю

Тэма 2.1. Сістэма кіравання бібліятэчнай справай

Пытанні

1. Арганізацыя кіравання бібліятэчнай справай.
2. Прававое забеспячэнне дзейнасці бібліятэк Беларусі.
3. Асноўныя прынцыпы арганізацыі бібліятэчнай справы ў Рэспубліцы Беларусь.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб культуры [Электронны рэсурс] : 20 ліп. 2016 г., № 413-3 : прыняты Палатай прадстаўнікоў 24 чэрв. 2016 г. : адобр. Саветам Рэсп. 30 чэрв. 2016 г. // ЭТАЛОН. Законодательство Республики Беларусь / Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. – Режим доступа: <http://etalonline.by/?type=text®num=Нк1600413>.

2. Галковская, Ю. Н. Информационный рынок и его правовое обеспечение : учеб.-метод. комплекс / Ю. Н. Галковская ; Белорус. гос. ун-т культуры и искусств. – Минск : БГУКИ, 2017. – С. 88–102.

3. Задерковская, Н. Реализация государственной политики в области библиотечного дела Республики Беларусь / Н. Задерковская // *Бібліятэчны свет*. – 2018. – № 3. – С. 8–10.

4. Замаева, Н. Н. Единый механизм регулирования правовых отношений в библиотечном деле Беларуси: Кодекс Республики Беларусь о культуре / Н. Н. Замаева // *Бібліятэчны веснік : навук. зб. / Нац. б-ка Беларусі*. – Минск, 2016. – Вып. 8. – С. 117–123.

5. Ильяева, И. А. Стратегическое управление библиотекой : учеб.-метод. пособие / И. А. Ильяева, В. Н. Маркова. – М. : КНОРУС, 2008. – С. 18–20.

6. Пашин, А. И. Управление библиотечным делом: системный подход : учеб.-метод. пособие / А. И. Пашин. – М. : Либерей-Бибинформ, 2008. – С. 22–43, 123–135.

Тэма 2.2. Арганізацыя кіравання бібліятэкай

Пытанні

1. Структура кіравання бібліятэкай.
2. Бібліятэка як арганізацыя.
3. Асноўныя стылі кіравання бібліятэчным калектывам.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Ильяева, И. А. Стратегическое управление библиотекой : учеб.-метод. пособие / И. А. Ильяева, В. Н. Маркова. – М. : КНОРУС, 2008. – С. 121–130.

2. Колесникова, М. Н. Менеджмент библиотечно-информационной деятельности : учеб. / М. Н. Колесникова. – М. : Либерей-Бибинформ, 2009. – С. 10–31, 85–95.

3. Паршукова, Г. Б. Технологии современного менеджмента в библиотечной деятельности : учеб. пособие / Г. Б. Паршукова / ГПНТБ СО РАН. – Новосибирск, 2004. – С. 67–73.

4. Сукиасян, Э. Р. Деятельность, структура и система управления современной библиотекой. Ч. 3. Система управления библиотекой / Э. Р. Сукиасян // *Науч. и техн. б-ки*. – 2015. – № 12. – С. 5–11.

5. Сулова, И. М. Менеджмент библиотечно-информационной деятельности : учеб. / И. М. Сулова, В. К. Ключев. – СПб. : Профессия, 2010. – С. 54–68, 292–314, 482–507.

6. Сулова, И. М. Основы библиотечного менеджмента : учеб.-практ. пособие / И. М. Сулова. – М. : Либерей, 2000. – С. 28–31, 35–38.

7. Управление библиотекой : учеб.-практ. пособие / А. С. Аверьянов, А. Н. Ванеев, В. Г. Горев [и др.]. – СПб. : Профессия, 2003. – С. 41–50, 71–82, 94–101.

Тэма 2.3. Інавацыйна-метадычная дзейнасць бібліятэк

Пытанні

1. Інавацыйная дзейнасць бібліятэк, яе значэнне і змест.
2. Арганізацыя інавацыйнага працэсу ў бібліятэцы.
3. Роля навукова-метадычнай работы ў кіраванні інавацыйнымі працэсамі.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Гусева, Е. Н. Библиотеки и инновации: социальные и управленческие аспекты / Е. Н. Гусева // Науч. и техн. б-ки. – 2011. – № 6. – С. 28–41.
2. Гусева, Е. Н. Инновации в аспекте методологических проблем современной науки / Е. Н. Гусева // Науч. и техн. б-ки. – 2016. – № 8. – С. 3–17.
3. Гусева, Е. Н. Организация инновационного процесса в библиотеке: примерная схема / Е. Н. Гусева // Науч. и техн. б-ки. – 2014. – № 3. – С. 43–47.
4. Дергилева, Т. В. Научно-методическая деятельность центральных библиотек: организация и приоритетные направления : учеб.-метод. пособие / Т. В. Дергилева. – Новосибирск : ГПНТБ СО РАН, 2007. – С. 27–32.
5. Качанова, Е. Ю. Инновационно-методическая работа / Е. Ю. Качанова. – СПб. : Профессия, 2007. – С. 151–163, 193–232.
6. Матвеева, И. Ю. Библиотечная инноватика [Электронный ресурс] / И. Ю. Матвеева. – Челябинск : Челябинская гос. акад. культуры и искусств, 2010. – С. 7–15, 86–100. – Режим доступа : <http://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=492220>.
7. Матвеева, И. Ю. Инновационный менеджмент: от идеи до реализации / И. Ю. Матвеева. – М. : [Литера], 2011. – С. 16–25, 82–90.

Раздел 3. Тэхналагічны бібліятэчны менеджмент

Тэма 3.1. Бібліятэчныя тэхналогіі

Пытанні

1. Бібліятэчная тэхналогія, значэнне, сутнасць, патрабаванні.
2. Удасканаленне бібліятэчных працэсаў у сучасных умовах.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Ванеев, А. Библиотечные технологии: от «культурной революции» до информационного общества / А. Ванеев // Библиотечное дело. – 2014. – № 5. – С. 26–31.
2. Дригайло, В. Г. Основы организации работы библиотеки вуза : науч.-практ. пособие / В. Г. Дригайло. – М. : Либерея-Бибинформ, 2007. – С. 260–268.
3. Дригайло, В. Г. Технология работы библиотеки : науч.-практ. пособие / В. Г. Дригайло. – М. : Либерея-Бибинформ, 2009. – С. 27–46, 442–451.
4. Ракавецкая, Л. І. Менеджмент у бібліятэчнай справе (тэхналагічны менеджмент) : вучэб. дапам. / Л. І. Ракавецкая. – Мінск : Беларус. дзярж. ун-т культуры і мастацтваў, 2010. – С. 77–88, 112–123, 180–192.
5. Редькина, Н. С. Формирование эффективного технологического менеджмента в библиотеке / Н. С. Редькина // Библиотековедение. – 2008. – № 2. – С. 46–50.
6. Редькина, Н. С. Футур-прогноз развития технологии библиотеки в условиях формирования новой информационно-технологической парадигмы / Н. С. Редькина // Библисфера. – 2014. – № 2. – С. 53–58.
7. Справочник библиотекаря / науч. ред. А. Н. Ванеев. – 4-е изд., перераб. и доп. – СПб. : Профессия, 2013. – С. 483–492.

Тэма 3.2 Нарміраванне працы і выкарыстанне норм у рабоце бібліятэк

Пытанні

1. Нарміраванне бібліятэчных працэсаў, значэнне, асаблівасці.
2. Віды норм.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Дригайло, В. Г. Технология работы библиотеки : науч.-практ. пособие / В. Г. Дригайло. – М. : Либерея-Бибинформ, 2009. – С. 364–368.
2. Методические рекомендации по нормированию технологических процессов в библиотеке / Нац. б-ка Беларуси ; [сост. : Ж. С. Рысева, С. В. Козлова]. – Минск, 2015. – 44, [3] с.
3. Козлов, М. В. К эффективности через нормирование труда / М. В. Козлов // Справочник руководителя учреждения культуры. – 2015. – № 7. – С. 96–102.
4. Ракавецкая, Л. І. Менеджмент у бібліятэчнай справе (тэхналагічны менеджмент) : вучэб. дапам. / Л. І. Ракавецкая. – Мінск : Беларус. дзярж. ун-т культуры і мастацтваў, 2010. – С. 164–179.
5. Редькина, Н. С. Технологическая работа в библиотеке : практ. пособие / Н. С. Редькина. – Новосибирск : ГПНТБ СО РАН, 2006. – С. 30–34.

6. Справочник библиотекаря / науч. ред.: А. Н. Ванеев. – 4-е изд., перераб. и доп. – СПб. : Профессия, 2013. – С. 493–497.

7. Тикунова, И. П. Организация нормирования труда в библиотеке : сб. норм., метод. и информ. материалов / И. П. Тикунова. – М. : Пашков дом, 2017. – С. 11–50.

Раздел 4. Рэсурнае забеспячэнне дзейнасці бібліятэк

Тэма 4.1. Фінансава-эканамічная дзейнасць бібліятэк

Пытанні

1. Крыніцы паступлення фінансавых сродкаў.
2. Платныя паслугі ў кантэксце ініцыятыўнай дзейнасці бібліятэкі.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Булойчик, С. И. Анализ состояния и проблем экономической деятельности публичных библиотек Республики Беларусь / С. И. Булойчик // Бібліятэчны веснік : зб. арт. / Нац. б-ка Беларусі. – Мінск, 2010.– Вып. 2. – С. 117–123.

2. Бярозкіна, Н. Ю. Дадатковыя крыніцы фінансавання бібліятэчна-інфармацыйнай дзейнасці / Н. Ю. Бярозкіна // Эканоміка і менеджмент у сферы культуры. – Мінск, 2016. – С. 126–130.

3. Ключев, В. К. Менеджмент ресурсного потенциала : учеб.-метод. пособие / В. К. Ключев. – М. : Литера, 2011. – С. 7–25, 57–81.

4. Мочалова, Е. В. Библиотечный фандрайзинг: опыт применения / Е. В. Мочалова // Современная библиотека. – 2017. – № 2. – С. 28–31.

5. Пераверзева, Ю. А. Фінансава-эканамічная дзейнасць бібліятэк : вучэб.-метад. дапам. / Ю. А. Пераверзева. – Мінск : Беларус. дзярж. ун-т культуры і мастацтваў, 2009. – С. 64–77, 85–91.

6. Справочник библиотекаря / науч. ред.: А. Н. Ванеев. – 4-е изд., перераб. и доп. – СПб. : Профессия, 2013. – С. 283–322, 326–329, 332–335.

7. Сусллова, И. М. Менеджмент библиотечно-информационной деятельности : учеб. / И. М. Сусллова, В. К. Ключев. – СПб. : Профессия, 2010. – С. 549–578.

Тэма 4.3. Кіраванне персаналам бібліятэкі

Пытанні

1. Фарміраванне і развіццё персаналу.
2. Адаптацыя персаналу.
3. Фактары крэатыўнасці бібліятэчнага персаналу.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Домбровская, И. В. Формирование креативности библиотечных специалистов как фактора готовности к инновациям / И. В. Домбровская // Библиосфера. – 2014. – № 2. – С. 62–66.
2. Захаренко, М. П. Особенности проявления мотивации в сфере профессиональной библиотечной деятельности / М. П. Захаренко // Науч. и техн. б-ки. – 2012. – № 5. – С. 7–17.
3. Зыгмантовіч, С. В. Кіраванне персаналам бібліятэкі : вучэб. дапам. / С. В. Зыгмантовіч. – Мінск : Беларус. дзярж. ун-т культуры і мастацтваў, 2013. – С.67–79, 91–102.
4. Зыгмантович, С. В. Командный менеджмент как инновационная технология управления кадрами библиотеки / С. В. Зыгмантович // Бібліятэчны веснік : навук. зб. / Нац. б-ка Беларусі – Мінск, 2016. – Вып. 8. – С. 88–97.
5. Ильева, И. А. Стратегическое управление библиотекой : учеб.-метод. пособие / И. А. Ильева, В. Н. Маркова. – М. : КНОРУС, 2008. – С. 101–121.
6. Колесникова, М. Н. Управление персоналом библиотеки : учеб.-практ. пособие / М. Н. Колесникова. – СПб. : Профессия, 2011. – С. 19–22, 24–55.
7. Макеева, О. В. Актуальные проблемы работы с персоналом библиотек на современном этапе развития библиотечного дела / О. В. Макеева // Библиосфера. – 2018. – № 4. – С. 48–55.
8. Матвеева, И. Ю. Креативный менеджмент в библиотеке : учеб.-практ. пособие / И. Ю. Матвеева. – М. : [Литера], 2012. – С. 56–57.
9. Николаенко, Н. Н. Управленческий персонал как фактор повышения эффективности инновационной деятельности библиотек / Н. Н. Николаенко // Науч. и техн. б-ки. – 2014. – № 11. – С. 29–38.
10. Пшибытко, М. Г. Кадровое обеспечение деятельности публичных библиотек Республики Беларусь / М. Г. Пшибытко // Бібліятэчны веснік : навук. зб. / Нац. б-ка Беларусі. – Мінск, 2017. – Вып. 9. – С. 47–55
11. Сулова, И. М. Менеджмент библиотечно-информационной деятельности : учеб. / И. М. Сулова, В. К. Клюев. – СПб. : Профессия, 2010. – С. 402–481.
12. Юрик, И. В. Адаптация персонала библиотеки: методика, технология, опыт : учеб.-метод. пособие / И. В. Юрик. – М. : Литера, 2011. – С. 30–36, 68–75.
13. Юрик, И. В. Профессиональная адаптация библиотечных специалистов в условиях изменяющейся профессиональной среды / И. В. Юрик // Бібліятэчны веснік : зб. арт. / Нац. бібліятэка Беларусі. – Мінск, 2015. – Вып. 7. – С. 35–45.

Раздел 5. Справаздачнасьць, планаванне і кантроль бібліятэчнай дзейнаці

Тэма 5.1. Справаздачнасьць у бібліятэчна-інфармацыйных установах

Пытанні

1. Асноўныя паказчыкі бібліятэчнай статыстыкі.
2. Віды ўліку.
3. Статыстычны ўлік у інтэрнэт-асяроддзі.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Аврамова, М. Б. Библиотечная статистика: в поисках оптимальных решений / М. Б. Аврамова // Библиотековедение. – 2016. – № 4. – С. 386–392.
2. Бібліятэчная статыстыка. Асноўныя палажэнні = Библиотечная статистика. Основные положения : СТБ 7.20–2000. – Мінск : Дзяржстандарт, 2000. – 6 с.
3. Дрешер, Ю. Н. Сбалансированная система показателей как инструмент управления информационно-библиотечной деятельностью: некоторые подходы к реализации / Ю. Н. Дрешер, Е. А. Косолапова, Т. И. Ключенко // Библиосфера. – 2018. – № 2. – С. 101–104.
4. Дригайло, В. Г. Технология работы библиотеки : науч.-практ. пособие / В. Г. Дригайло. – М. : Либерея-Бибинформ, 2009. – С. 386–387, 390–391, 393–395.
5. Замаева, Н. Н. Статистический учет деятельности библиотек в информационном пространстве: правовой аспект / Н. Н. Замаева // Бібліятэчны веснік : навук. зб. / Нац. б-ка Беларусі. – Мінск, 2018. – Вып. 10. – С. 51–59.
6. Замаева, Н. Н. Учет деятельности современной библиотеки: из опыта Национальной библиотеки Беларуси / Н. Н. Замаева // Бібліятэчны веснік : зб. арт. / Нац. б-ка Беларусі. – Мінск, 2013. – Вып. 5. – С. 142–148.
7. Ильева, И. А. Стратегическое управление библиотекой : учеб.-метод. пособие / И. А. Ильева, В. Н. Маркова. – М. : КНОРУС, 2008. – С. 51–56, 155–159.
8. Колесникова, М. Н. Менеджмент библиотечно-информационной деятельности : учеб. / М. Н. Колесникова. – М. : Либерея-Бибинформ, 2009. – С. 373–386.
9. Масловская, А. Интерактивные сервисы библиотеки: вопросы учета / А. Масловская // Бібліятэчны свет. – 2014. – № 4. – С. 7–8.
10. Методические рекомендации по осуществлению учета виртуальных (удаленных) пользователей и посещений // Бібліятэчны свет. – 2017. – № 2. – С. 30–31.
11. Пшибытко, В. Библиотека в интернет-среде: что и как считать? / В. Пшибытко // Бібліятэчны свет. – 2014. – № 2. – С. 8–11.

12. Пшибытко, М. Г. Публичные библиотеки в интернет-пространстве: к проблеме государственного статистического наблюдения / М. Г. Пшибытко // Материалы V Международного конгресса «Библиотека как феномен культуры»: Комфортная среда библиотек: новые технологические и материально-технические решения, Минск, 18–19 окт. 2018 г. / Нац. б-ка Беларуси ; – Минск, 2018. – С. 178–182.

13. Пшибытко, М. Статистический учет деятельности библиотек Беларуси: анализ проблем / М. Пшибытко // Бібліятэчны свет. – 2013. – № 2. – С. 7–8.

Тэма 5.2. Планаванне бібліятэчнай дзейнасці як функцыя менеджменту

Пытанні

1. Сутнасць і значэнне планавання.
2. Стратэгічнае планаванне ў бібліятэцы.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Басамыгина, И. Н. Маркетинг как технология управления современной библиотекой : науч.-практ. пособие / И. Н. Басамыгина, А. А. Апанасенко. – М. : Литера, 2009. – С. 84–86.

2. Ильева, И. А. Стратегическое управление библиотекой : учеб.-метод. пособие / И. А. Ильева, В. Н. Маркова. – М. : КНОРУС, 2008. – С. 51–57.

3. Казаченкова, Л. А. Форсайтить – дело непростое / Л. А. Казаченкова // Современная библиотека. – 2018. – № 10. – С. 54–63.

4. Протопопова, Е. Э. Маркетинговые технологии в помощь стратегическому планированию / Е. Э. Протопопова // Науч. и техн. б-ки. – 2017. – № 5. – С. 36–48.

5. Рязанцева, Л. М. Методология построения стратегической концепции учреждения культуры / Л. М. Рязанцева // Справочник руководителя учреждения культуры. – 2013. – № 7. – С. 42–49.

6. Управление библиотекой : учеб.-практ. пособие / А. С. Аверьянов, А. Н. Ванеев, В. Г. Горев [и др.]. – СПб. : Профессия, 2002. – С. 104–124.

Тэма 5.3. Кантроль як функцыя менеджменту

Пытанні

1. Значэнне кантролю ў сучасным кіраванні бібліятэкай.
2. Арганізацыя сістэмы кантролю ў бібліятэцы.

Спис рекомендованой літаратуры

1. Ильева, И. А. Стратегическое управление библиотекой : учеб.-метод. пособие / И. А. Ильева, В. Н. Маркова. – М. : КНОРУС, 2008. – С. 155–159.
2. Коптяева, М. В. Аудиты в системе менеджмента библиотеки / М. В. Коптяева // Библиотеки и информационные ресурсы в современном мире науки, культуры, образования и бизнеса [Электронный ресурс] : материалы 18-й Междунар. конф. «Крым-2011». – Режим доступа : <http://gpntb.ru/win/inter-events/crimea2011/disk/proceeding.html>.
3. Сулова, И. М. Менеджмент библиотечно-информационной деятельности : учеб. / И. М. Сулова, В. К. Клюев. – СПб. : Профессия, 2010. – С. 193–211.
4. Сулова, И. М. Основы библиотечного менеджмента : учеб.-практ. пособие / И. М. Сулова. – М. : Либерия, 2000. – С. 90–94.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен.

МАТЭРЫЯЛЫ ДЛЯ БЯГУЧАЙ АТЭСТАЦЫІ СЛУХАЧОЎ

Пытанні да экзамену

1. Сутнасць і асноўныя этапы развіцця менеджменту.
2. Характарыстыка асноўных школ менеджменту першай паловы XX ст.
3. Значэнне працэснага, сістэмнага і сітуацыйнага падыходаў да кіравання.
4. Асноўныя паняцці бібліятэчнага менеджменту.
5. Аб'ект і прадмет бібліятэчнага менеджменту.
6. Асноўныя прынцыпы менеджменту.
7. Функцыі менеджменту.
8. Метады кіравання ў бібліятэцы.
9. Структура кіравання бібліятэкай.
10. Віды арганізацыйных структур бібліятэкі.
11. Бібліятэка як арганізацыя.
12. Кіруючы персанал і органы кіравання: структура, задачы, функцыі.
13. Прафесійныя патрабаванні да кіраўніка.
14. Стылі кіравання бібліятэчным калектывам.
15. Дакументацыйнае забеспячэнне кіравання бібліятэкай.
16. Сістэмы дакументацыі (арганізацыйна-прававая, планавая, распарадчая, інш.)
17. Правое забеспячэнне дзейнасці бібліятэк Беларусі.
18. Асноўныя прынцыпы арганізацыі бібліятэчнай справы ў Рэспубліцы Беларусь.
19. Арганізацыя кіравання бібліятэчнай справай.
20. Асноўныя прынцыпы дзейнасці бібліятэк Рэспублікі Беларусь.
21. Арганізацыя кіравання бібліятэчнай справай у Рэспубліцы Беларусь.
22. Метадычнае забеспячэнне бібліятэчнай дзейнасці, сутнасць, задачы, асноўныя напрамкі.
23. Прынцыпы метадычнага забеспячэння бібліятэчнай дзейнасці.
24. Інавацыйная дзейнасць бібліятэк, яе значэнне і змест.
25. Інавацыйная палітыка бібліятэкі.
26. Асноўныя этапы інавацыйных працэсаў у бібліятэках.
27. Віды бібліятэчных інавацый.
28. Інавацыйна-метадычная дзейнасць бібліятэк, яе значэнне і змест.
29. Сутнасць і класіфікацыя новаўвядзенняў.
30. Рэарганізацыя дзейнасці бібліятэкі: этапы і метады.
31. Бібліятэчная тэхналогія: сутнасць і задачы.
32. Цыклы, працэсы і аперацыі як частка бібліятэчнай тэхналогіі і шляхі іх удасканалення.
33. Асноўныя працэсы бібліятэчнай дзейнасці.
34. Патрабаванні да бібліятэчнай тэхналогіі.

35. Методыка распрацоўкі і выкарыстання тэхналагічных карт і блок-схем.
36. Традыцыйная і камп'ютарная тэхналогіі ў бібліятэцы.
37. Нарміраванне бібліятэчных працэсаў, значэнне, асаблівасці.
38. Віды норм.
39. Распрацоўка і ўкараненне норм у дзейнасць бібліятэк.
40. Эканамічныя рэсурсы бібліятэк: склад і значэнне.
41. Эканамічныя паказчыкі бібліятэчнай дзейнасці.
42. Прынцыпы і асаблівасці фінансавання бібліятэк. Крыніцы паступлення фінансавых сродкаў.
43. Каштарыс даходаў і выдаткаў бібліятэкі.
44. Крыніцы пазабюджэтных паступленняў у бібліятэку: рэалізацыйныя і нерэалізацыйныя.
45. Матэрыяльна-тэхнічная база як элемент сістэмы бібліятэкі, сутнасць, задачы, функцыі.
46. Кіраванне персаналам у сучасных умовах.
47. Фарміраванне і развіццё персаналу.
48. Бібліятэчная статыстыка: сутнасць і задачы.
49. Асноўныя паказчыкі бібліятэчнай статыстыкі.
50. Улік і справаздачнасць у бібліятэцы.
51. Віды, формы і метады ўліку.
52. Статыстычныя і інфармацыйныя справаздачы бібліятэкі.
53. Сутнасць і значэнне планавання як формы кіравання бібліятэчнай дзейнасцю. Прынцыпы планавання.
54. Сістэма планаў работы бібліятэкі. Віды планаў бібліятэкі.
55. План работы бібліятэкі, аддзела, сектара, індывідуальны план. Зводныя планы.
56. Перспектыўнае планаванне.
57. Стратэгічнае планаванне ў бібліятэцы: вызначэнне і значэнне.
58. Планаванне бюджэту працоўнага часу бібліятэкі.
59. Кантроль дзейнасці бібліятэчна-інфармацыйных устаноў: значэнне і сутнасць.
60. Арганізацыя сістэмы кантролю ў бібліятэцы.

СПІС РЭКАМЕНДАВАНАЙ ЛІТАРАТУРЫ

Асноўная

1. *Басамыгіна, И. Н.* Маркетинг как технология управления современной библиотекой : науч.-практ. пособие / И. Н. Басамыгіна, А. А. Апанасенко. – М. : Литера, 2009. – 128 с.
2. *Зыгмантовіч, С. В.* Кіраванне персаналам бібліятэкі : вучэб. дапам. / С. В. Зыгмантовіч. – Мінск : Беларус. дзярж. ун-т культуры і мастацтваў, 2013. – 149 с.
3. *Ильева, И. А.* Стратегическое управление библиотекой : учеб.-метод. пособие / И. А. Ильева, В. Н. Маркова. – М. : КНОРУС, 2008. – 184 с.
4. *Качанова, Е. Ю.* Инновационно-методическая работа / Е. Ю. Качанова. – СПб. : Профессия, 2007. – 336 с.
5. *Качанова, Е. Ю.* Инновации в библиотеках / Е. Ю. Качанова. – СПб. : Профессия, 2003. – 318 с.
6. *Клюев, В. К.* Менеджмент ресурсного потенциала : учеб.-метод. пособие / В. К. Клюев. – М. : Литера, 2011. – 112 с.
7. *Колесникова, М. Н.* Менеджмент библиотечно-информационной деятельности : учеб. / М. Н. Колесникова. – М. : Либерей-Бибинформ, 2009. – 256 с.
8. *Колесникова, М. Н.* Управление персоналом библиотеки : учеб.-практ. пособие / М. Н. Колесникова. – СПб. : Профессия, 2011. – 192 с.
9. *Матвеева, И. Ю.* Библиотечная инноватика [Электронный ресурс] / И. Ю. Матвеева. – Челябинск : Челябинская гос. акад. культуры и искусств, 2010. – 128 с. – Режим доступа : <http://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=492220>
10. *Матвеева, И. Ю.* Инновационный менеджмент: от идеи до реализации / И. Ю. Матвеева. – М. : [Литера], 2011. – 160 с.
11. *Матвеева, И. Ю.* Креативный менеджмент в библиотеке : учеб.-практ. пособие / И. Ю. Матвеева. – М. : [Литера], 2012. – 144 с.
12. *Пашин, А. И.* Управление библиотечным делом: системный подход: учеб.-метод. пособие / А. И. Пашин. – М. : Либерей-Бибинформ, 2008. – 168 с.
13. *Редькина, Н. С.* Технологическая работа в библиотеке : практ. пособие / Н. С. Редькина. – Новосибирск : ГПНТБ СО РАН, 2006. – 104 с.
14. *Сулова, И. М.* Информационно-библиотечный менеджмент: психологические аспекты : учеб. пособие / И. М. Сулова. – СПб. : Профессия, 2012. – 237, [2] с.
15. *Сулова, И. М.* Менеджмент библиотечно-информационной деятельности : учеб. / И. М. Сулова, В. К. Клюев. – СПб. : Профессия, 2010. – 600 с.
16. *Сулова, И. М.* Функциональные технологии информационно-библиотечного менеджмента : учеб. пособие / И. М. Сулова, Л. В. Абрамова. – СПб. : Профессия, 2014. – 284 с.

Дадатковая

1. Аврамова, М. Б. Библиотечная статистика: в поисках оптимальных решений / М. Б. Аврамова // Библиотековедение. – 2016. – № 4. – С. 386–392.
2. Алешин, Л. И. Материально-техническая база библиотек : учеб. пособие / Л. И. Алешин. – М. : Форум, 2017. – 447 с.
3. Алешин, Л. И. Трансформация библиотечных зданий / Л. И. Алешин. – М. : Литера, 2013. – 191 с.
4. Берёзкина, Н. Ю. Оценка эффективности деятельности библиотек: проблемы и перспективы / Н. Ю. Берёзкина // Библиотеки в информационном обществе: сохранение традиций и развитие новых технологий: докл. III Междунар. науч. конф., Минск, 6–7 дек. 2018 г. / Белорус. с.-х. б-ка им. И. С. Лупиновича Нац. акад. наук Беларуси. – Минск, 2018. – С. 249–257.
5. Бярозкіна, Н. Ю. Дадатковыя крыніцы фінансавання бібліятэчна-інфармацыйнай дзейнасці / Н. Ю. Бярозкіна // Эканоміка і менеджмент у сферы культуры. – Мінск, 2016. – С. 126–130.
6. Галковская, Ю. Н. Информационный рынок и его правовое обеспечение : учеб.-метод. комплекс / Ю. Н. Галковская ; Белорус. гос. ун-т культуры и искусств. – Минск : БГУКИ, 2017. – 146 с.
7. Голубенко, Н. Б. Библиотечное дело: инновации и перспективы / Н. Б. Голубенко. – М. : Логос, 2014. – 128 с.
8. Голубенко, Н. Б. Введение в библиотечное дело [Электронный ресурс] / Н. Б. Голубенко. – 2-е изд., испр. – М. : Нац. откр. ун-т «ИНТУИТ», 2016. – С. 4–25. – Режим доступа : <http://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=429012>.
9. Документационное обеспечение управления библиотечно-информационной деятельностью [Электронный ресурс] : учеб. пособие / авт.-сост. А. С. Румянцева. – Орел : Орловский гос. ин-т искусств и культуры, 2015. – 180 с. – Режим доступа : <http://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=439357>.
10. Дрешер, Ю. Н. Сбалансированная система показателей как инструмент управления информационно-библиотечной деятельностью: некоторые подходы к реализации / Ю. Н. Дрешер, Е. А. Косолапова, Т. И. Ключенко // Библиосфера. – 2018. – № 2. – С. 101–104.
11. Дригайло, В. Г. Технология работы библиотеки : науч.-практ. пособие / В. Г. Дригайло. – М. : Либерей-Бибинформ, 2009. – 544 с.
12. Замаева, Н. Н. Статистический учет деятельности библиотек в информационном пространстве: правовой аспект / Н. Н. Замаева // Бібліятэчны веснік : навук. зб. / Нац. б-ка Беларусі. – Мінск, 2018. – Вып. 10. – С. 51–59.
13. Замаева, Н. Н. Учет деятельности современной библиотеки: из опыта Национальной библиотеки Беларуси / Н. Н. Замаева // Бібліятэчны веснік : зб. арт. / Нац. б-ка Беларусі. – Мінск, 2013. – Вып. 5. – С. 142–148.
14. Ключев, В. К. Менеджмент ресурсного потенциала : учеб.-метод. пособие / В. К. Ключев. – М. : Литера, 2011. – 112 с.

15. *Макеева, О. В.* Актуальные проблемы работы с персоналом библиотек на современном этапе развития библиотечного дела / О. В. Макеева // Библиосфера. – 2018. – № 4. – С. 48–55.
16. *Масловская, А.* Интерактивные сервисы библиотеки: вопросы учета / А. Масловская // Бібліятэчны свет. – 2014. – № 4. – С. 7–8.
17. Методические рекомендации по нормированию технологических процессов в библиотеке / Нац. б-ка Беларуси; [сост.: Ж. С. Рысева, С. В. Козлова]. – Минск, 2015. – 44, [3] с.
18. Методические рекомендации по осуществлению учета виртуальных (удаленных) пользователей и посещений // Бібліятэчны свет. – 2017. – № 2. – С. 30–31.
19. *Мочалова, Е. В.* Библиотечный фандрайзинг: опыт применения / Е. В. Мочалова // Современная библиотека. – 2017. – № 2. – С. 28–31.
20. *Николаенко, Н. Н.* Управленческий персонал как фактор повышения эффективности инновационной деятельности библиотек / Н. Н. Николаенко // Науч. и техн. б-ки. – 2014. – № 11. – С. 29–38.
21. *Паршукова, Г. Б.* Технологии современного менеджмента в библиотечной деятельности : учеб. пособие / Г. Б. Паршукова / ГПНТБ СО РАН. – Новосибирск, 2004. – 187 с.
22. *Пераверзева, Ю. А.* Фінансава-эканамічная дзейнасць бібліятэк : вучэб.-метадыч. дапам. / Ю. А. Пераверзева. – Мінск : Беларус. дзярж. ун-т культуры і мастацтваў, 2009. – 114 с.
23. *Протопопова, Е. Э.* Маркетинговые технологии в помощь стратегическому планированию / Е. Э. Протопопова // Науч. и техн. б-ки. – 2017. – № 5. – С. 36–48.
24. *Пшибытко, В.* Библиотека в интернет-среде: что и как считать? / В. Пшибытко // Бібліятэчны свет. – 2014. – № 2. – С. 8–11.
25. *Пшибытко, М. Г.* Библиотечный персонал: о чем расскажет статистика / М. Г. Пшибытко // Бібліятэчны веснік : зб. арт. / Нац. б-ка Беларусі. – Мінск, 2015. – Вып. 7. – С. 29–35
26. *Пшибытко, М. Г.* Публичные библиотеки в интернет-пространстве: к проблеме государственного статистического наблюдения / М. Г. Пшибытко // Материалы V Международного конгресса «Библиотека как феномен культуры»: Комфортная среда библиотек: новые технологические и материально-технические решения, Минск, 18–19 окт. 2018 г. / Нац. б-ка Беларуси; – Минск, 2018. – С. 178–182.
27. *Пшибытко, М.* Статистический учет деятельности библиотек Беларуси: анализ проблем / М. Пшибытко // Бібліятэчны свет. – 2013. – № 2. – С. 7–8.
28. *Ракавецкая, Л. І.* Менеджмент у бібліятэчнай справе (тэхналагічны менеджмент) : вучэб. дапам. / Л. І. Ракавецкая. – Мінск : Беларус. дзярж. ун-т культуры і мастацтваў, 2010. – 252 с.

29. *Рязанцева, Л. М.* Методология построения стратегической концепции учреждения культуры / Л. М. Рязанцева // Справочник руководителя учреждения культуры. – 2013. – № 7. – С. 42–49.
30. *Сергеева, Ю. С.* Библиотечное дело и библиотековедение [Электронный ресурс] : конспект лекций / Ю. С. Сергеева. – М. : Приор-издат, 2009. – С. 63–71, 88–117, 119–130. – Режим доступа : <http://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=72786>.
31. Справочник библиотекаря / науч. ред.: А. Н. Ванеев. – 4-е изд., перераб. и доп. – СПб. : Профессия, 2013. – 640 с.
32. *Сулова, И. М.* Организационное развитие систем управления современной библиотекой : учеб. пособие / И. М. Сулова, Т. Е. Дубенок. – М. : Профессия, 2008. – 190 с.
33. *Сулова, И. М.* Основы библиотечного менеджмента : учеб.-практ. пособие / И. М. Сулова. – М. : Либерия, 2000. – 232 с.
34. *Сулова, И. М.* Принципы и правила самоменеджмента / И. М. Сулова // Справочник руководителя учреждения культуры. – 2008. – № 5. – С. 84–92.
35. *Сулова, И. М.* Проектная деятельность библиотек : науч.-практ. пособие / И. М. Сулова, З. И. Злотникова. – М. : ФАИР-ПРЕСС : ГРАНД, 2005. – 176 с.
36. *Сулова, И. М.* Управленческий учет в библиотеке: (Библиотечная статистика: Современное состояние, проблемы) : учеб. пособие / И. М. Сулова, Т. Л. Манилова. – 2-е изд., дораб. и доп. – М. : Профиздат : МГУКИ, 2000. – 123 с. .
37. *Сукиасян, Э. Р.* Деятельность, структура и система управления современной библиотекой. Ч. 3: Система управления библиотекой / Э. Р. Сукиасян // Науч. и техн. б-ки. – 2015. – № 12. – С. 5–11.
38. *Тикунова, И. П.* Организация нормирования труда в библиотеке : сб. норм., метод. и информ. материалов / И. П. Тикунова. – М. : Пашков дом, 2017. – С. 11–50.
39. *Тульчинский, Г. Л.* Бренд-менеджмент. Брендинг и работа с персоналом : учеб. пособие / Г. Л. Тульчинский. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Юрайт, 2019. – 255 с.
40. Управление библиотекой : учеб.-практ. пособие / А. С. Аверьянов, А. Н. Ванеев, В. Г. Горев [и др.]. – СПб. : Профессия, 2003. – 302 с.
41. *Юрик, И. В.* Адаптация персонала библиотеки: методика, технология, опыт : учеб.-метод. пособие / И. В. Юрик. – М. : Литера, 2011. – 144 с.
42. *Юрик, И. В.* Профессиональная адаптация библиотечных специалистов в условиях изменяющейся профессиональной среды / И. В. Юрик // Бібліятэчны веснік : зб. арт. / Нац. бібліятэка Беларусі. – Мінск, 2015. – Вып. 7. – С. 35–45.